

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 234/2018-65

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. februára 2019 v senáte zloženom z predsedu Rudolfa Tkáčika, zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Mojмира Mamojku o sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného spoločnosťou Advokátska kancelária JUDr. Eva Mišíková, s. r. o., Partizánska 2, Bratislava, v mene ktorej koná advokátka a konateľka JUDr. Eva Mišíková, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd uznesením Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. k. VII/1 Gv 30/18/1000-8 z 20. februára 2018 takto

r o z h o d o l :

Sťažnosti [REDACTED] n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. apríla 2018 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného spoločnosťou Advokátska kancelária JUDr. Eva Mišíková, s. r. o., Partizánska 2, Bratislava, v mene ktorej koná advokátka a konateľka JUDr. Eva Mišíková, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva

na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) uznesením Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „úrad špeciálnej prokuratúry“) č. k. VII/1 Gv 30/18/1000-8 z 20. februára 2018 (ďalej len „namietané uznesenie“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že vyšetrovateľ Prezídia Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry, národnej protizločineckej jednotky, expozitúra Stred, Banská Bystrica (ďalej len „vyšetrovateľ prezídia Policajného zboru“) začal 15. januára 2016 podľa § 199 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) trestné stíhanie pre obzvlášť závažný zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. c) a ods. 4 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) a zločiny legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. c) a ods. 4 písm. a) Trestného zákona a falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate, úradnej uzávery, úradného znaku a úradnej značky podľa § 352 ods. 1, 5 a 7 Trestného zákona. V rámci uvedeného trestného konania, v ktorom má sťažovateľ postavenie poškodeného, vzniesol vyšetrovateľ prezídia Policajného zboru uznesením ČVS: PPZ-939/NKA-PZ-ST-2015 z 29. mája 2017 obvinenie jedenástim osobám. Následne uzneseniami z 5. januára 2018 a 10. januára 2018 vylúčil na samostatné konanie osoby ôsmich obvinených a uznesením z 19. januára 2018 osoby dvoch obvinených, pričom proti označeným dvom obvineným osobám, ktorých vec bola vylúčená na samostatné konanie uznesením z 19. januára 2018, bolo trestné stíhanie zastavené uznesením prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry č. k. VII/1 Gv 30/18/1000-6 z 31. januára 2018 (ďalej len „uznesenie o zastavení trestného stíhania“). O sťažnosti sťažovateľa podanej proti uvedenému rozhodnutiu rozhodol prokurátor úradu špeciálnej prokuratúry namietaným uznesením, ktorým sťažnosť ako nedôvodnú zamietol.

3. Sťažovateľ v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu argumentuje, že zastaveniu trestného stíhania proti označeným dvom osobám obvinených predchádzal postup vyšetrovateľa prezídia Policajného zboru odporujúci zákonným ustanoveniam § 208 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého ak policajt považuje vyšetrovanie za skončené a jeho

výsledky za postačujúce na podanie návrhu na obžalobu alebo na iné rozhodnutie, umožní obvinenému, obhajcovi, poškodenému, jeho splnomocnencovi alebo opatrovníkovi, zúčastnenej osobe a jej splnomocnencovi v primeranej lehote preštudovať spisy a podať návrhy na doplnenie vyšetrovania. Sťažovateľ konkretizuje, že označené ustanovenie Trestného poriadku bolo porušené vo vzťahu k jeho osobe, pretože mu nebolo vyšetrovateľom prezídia Policajného zboru umožnené preštudovať vyšetrovací spis a podať prípadné návrhy na doplnenie vyšetrovania, pričom bol spisový materiál spolu s návrhom na zastavenie trestného stíhania proti označeným osobám obvinených vyšetrovateľom prezídia Policajného zboru predložený príslušnému prokurátorovi úradu špeciálnej prokuratúry, a to bez realizácie uvedených úkonov.

4. Sťažovateľ dôvodí, že po vydaní uznesenia o zastavení trestného stíhania, ktoré na základe návrhu vyšetrovateľa prezídia Policajného zboru vydal príslušný prokurátor úradu špeciálnej prokuratúry, zahrnul svoje námietky o nezákonnosti postupu v jeho trestnej veci do sťažnosti, ktorú uplatnil proti uvedenému uzneseniu o zastavení trestného stíhania. Sťažovateľ uvádza, že odmietnutie ním uplatnenej sťažnosti bolo v namietanom uznesení odôvodnené takto: *„Zo spisu je zrejmé, že v uvedenej trestnej veci nebolo vykonané preštudovanie vyšetrovacieho spisu poškodeným, ani jeho zákonným zástupcom a teda, ak vyšetrovateľ predložil prokurátorky vyšetrovací spis s návrhom na zastavenie trestného stíhania podľa § 209 ods. 1 Trestného poriadku, nemožno považovať jeho postup za správny. Avšak prokurátor v každom štádiu trestného stíhania skúma, či dôvody trestného stíhania trvajú naďalej, resp. či nie sú dané dôvody na zastavenie trestného stíhania. V uvedenej trestnej veci prokurátorka potom, ako jej bol vyšetrovací spis predložený, bola oprávnená a zároveň povinná ihneď zastaviť trestné stíhanie, keďže na takýto postup boli splnené zákonné dôvody a to aj bez nutnosti vykonania preštudovania vyšetrovacieho spisu podľa § 208 Trestného poriadku. Namietaným postupom vyšetrovateľa teda nedošlo k porušeniu zákona, ktoré by zásadným spôsobom ovplyvnil rozhodnutie vo veci, viažuce sa k ostatným obvineným.“*

5. Sťažovateľ je toho názoru, že sa s argumentáciou namietaného uznesenia úradu špeciálnej prokuratúry nie je možné stotožniť, čo odôvodňuje takto: *«Postup vyšetrovateľa nielenže nie je možné považovať za správny, ale jeho postupom došlo k porušeniu zákona,*

konkrétne k porušeniu ustanovenia § 208 ods. 1 TP a v nadväznosti na takýto nezákonný postup došlo vo vzťahu k mojej osobe aj k porušeniu môjho základného práva na tzv. inú právnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy. Podľa § 1 TP tento zákon upravuje postup orgánov činných v trestnom konaní a súdov tak, aby trestné činy boli náležite zistené a ich páchatelia podľa zákona spravodlivo potrestaní, pričom treba rešpektovať základné práva a slobody fyzických osôb a právnických osôb. Podľa § 230 ods. 1 TP prokurátor vykonáva dozor nad dodržiavaním zákonnosti v prípravnom konaní. Z týchto dôvodov a to bez toho, aby som akokoľvek namietal tvrdenia špeciálneho prokurátora o oprávnení prokurátorky zastaviť trestné stíhanie, ak sú na to zákonom splnené podmienky, bola prokurátorka, po obdržaní návrhu na zastavenie trestného stíhania od vyšetrovateľa a po zistení, že vyšetrovateľ po skončení vyšetrovania nepostupoval podľa § 208 ods. 1 TP, povinná vrátiť návrh spolu s vyšetrovacím spisom vyšetrovateľovi, aby najskôr uplatnil zákonom predpísaný obligatórny postup podľa § 208 ods. 1 TP, resp. mohla vykonať tento postup aj sama, t. j. mala zabezpečiť, aby sa naplnila procesná podmienka vyžadovaná na takýto postup ustanovením § 208 ods. 1 TP. Až následne po uplatnení tohto postupu mohla prokurátorka meritórne vo veci rozhodnúť. Ak takýmto spôsobom nepostupovala, spôsobila takú vadu konania, pre ktorú nie je možné uznesenie o zastavení trestného stíhania považovať za zákonné. Na tomto mieste je potrebné upriamiť pozornosť na nepravdivé tvrdenie špeciálneho prokurátora o tom, že prokurátorka bola „povinná ihneď zastaviť trestné stíhanie, keďže na takýto postup holi splnené zákonné dôvody“. Ustanovenie § 215 ods. 1 písm. c) TP totiž neobsahuje nikde pojem „ihneď“ a teda takýto postup je možné uplatniť len a výlučne vtedy, ak boli na takýto postup splnené nielen materiálne ale aj formálne (procesné) zákonné predpoklady, teda ak na takýto postup boli splnené zákonné dôvody. Nie je preto pravdivé ani ďalšie tvrdenie špeciálneho prokurátora o tom, že na vydanie uznesenia o zastavení trestného stíhania boli splnené zákonné dôvody. Ďalším dôvodom, pre ktorý sa nie je možné stotožniť s argumentáciou špeciálneho prokurátora, je neexistencia materiálnych predpokladov na postup v zmysle ustanovenia § 215 ods. 1 písm. c) TP. Inštitút § 208 ods. 1 TP slúži totiž práve na to, aby sa mohla vykonať previerka nielen zákonnosti postupu vyšetrovateľa, ale aj materiálnej úplnosti dokazovania. Bez umožnenia oboznámenia sa s vyšetrovacím spisom všetkým oprávneným osobám a bez umožnenia možnosti podať návrhy na doplnenie dokazovania, teda bez umožnenia

vyslovenia záverov k úplnosti dokazovania oprávneným osobám, totiž nie je možné vysloviť záver, že dokazovanie bolo vykonané v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie, teda nie je možné vysloviť záver, že dokazovanie bolo vykonané v zmysle ustanovenia § 2 ods. 10 TP a nie je možné vykonať hodnotenie dôkazov tak, že orgán činný v trestnom konaní dospeje k názoru o nepochybnom závere o výsledkoch dokazovania, čím dochádza pri hodnotení dôkaznej situácie k postupu v rozpore s ustanovením § 2 ods. 12 TP. Na základe vyššie uvedených ustanovení § 1 TP a § 230 ods. 1 TP a v nadväznosti na ustanovenie § 230 ods. 2 písm. e) TP (podľa ktorého je prokurátor oprávnený zrušiť nezákonné uznesenie) a v nadväznosti na ustanovenie § 2 ods. 6 TP (podľa ktorého prokurátor má konať aj z úradnej povinnosti) je zrejmé, že špeciálny prokurátor mal uznesenie o zastavení trestného stíhania z dôvodu nezákonnosti zrušiť. Ak tak nevykonal, konal v rozpore s vyššie uvedenými v ustanoveniami a porušil tým aj ustanovenie § 193 ods. 1 písm. c) TP, keďže na uplatnenie postupu v zmysle tohto ustanovenia neboli splnené zákonné podmienky.»

6. Sťažovateľ ďalej v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu dôvodí: «Z odôvodnenia napadnutého uznesenia ďalej vyplýva, že špeciálny prokurátor nemal riadne naštudovaný príslušných vyšetrovací spis (ČVS: PPZ-81/NKA-PZ-ST-2018) a z tohto dôvodu nemohol ani riadne (teda tak, ako to vyžaduje ustanovenie čl. 46 ods. 1 ústavy) o mojej sťažnosti zo dňa 09.02.2018 konať. Špeciálny prokurátor totiž uvádza v napadnutom uznesení k tejto problematike aj nasledovné: „Namietaným postupom vyšetrovateľa teda nedošlo k porušeniu zákona, ktoré by zásadným spôsobom ovplyvnil rozhodnutie vo veci, viažuce sa k ostatným obvineným.“ Konanie, o ktoré v tejto sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ide, bolo pôvodne vylúčené zo spoločného konania v trestnej veci vedenej na Národnej protizločineckej jednotke NaKA P PZ, expozitúra Stred, pod ČVS: PPZ-939/NKA-PZ-ST-2015, vo veci obvinených 1/ [REDACTED], 2/ [REDACTED], 3/ [REDACTED], 4/ [REDACTED], 5/ [REDACTED], 6/ [REDACTED], 7/ [REDACTED], 8/ [REDACTED], 9/ [REDACTED], 10/ [REDACTED], 11/ [REDACTED]. Z vyjadrenia špeciálneho prokurátora vyplýva skutočnosť, že napadnutým uznesením posudzoval vzťah k ostatným obvineným a nie vzťah ku konaniu obvinených [REDACTED], PhD, a [REDACTED], t. j. neposudzoval okolnosti vedené v trestnom konaní ČVS: PPZ-81/NKA-PZ-ST-2018, v ktorom bolo vydané uznesenie o zastavení trestného stíhania (a to výlučne

vo vzťahu k dvom obvineným - [REDACTED] a [REDACTED]), a v ktorom je podávaná aj táto sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Špeciálny prokurátor nemal namietané pochybenia posudzovať vo vzťahu „k ostatným obvineným“, ale výlučne vo vzťahu k obvineným [REDACTED] a [REDACTED] a vo vzťahu ku konaniu týchto dvoch osôb v nadväznosti na moju osobu ako poškodeného ich konaním. Skutočnosť, že špeciálny prokurátor nemal pred vydaním napadnutého uznesenia naštudovaný v dostatočnom rozsahu vyšetrovací spis nepochybne preukazuje aj jeho odpoveď na ďalšiu mnou namietanú okolnosť. V mojej sťažnosti zo dňa 09.02.2018 proti uzneseniu o zastavení trestného stíhania som totiž vyslovil aj nasledovnú námietku: „Z odôvodnenia napadnutého uznesenia tiež nie je možné zistiť, či po vylúčení obvinených [REDACTED] a [REDACTED] boli v prislúchajúcom procesnom postavení svedkov vypočutí pôvodní obvinení, a to na overenie vierohodnosti tvrdení obvinených [REDACTED] a [REDACTED] a svedkyne [REDACTED], teda dôkazov, z ktorých prokurátorka pri vydaní napadnutého uznesenia prioritne vychádzala. Z výsluchu svedka [REDACTED] pritom vyplýva, že bližšie informácie o činnosti obvinených [REDACTED] a [REDACTED] mal mať napríklad pôvodne obvinený [REDACTED], pretože v odôvodnení napadnutého uznesenia na str. č. 10 prokurátorka cituje tvrdenie svedka [REDACTED]... [REDACTED] sa mal vyjadriť, že Slováci majú notára a jeho asistentku v Bratislave, o všetkom vedia a on má iba prísť do kancelárie podpísať dokumenty a všetko bude vybavené...“. Obsahom tejto námietky som sa teda domáhal v trestnej veci obvinených [REDACTED] a [REDACTED], teda v trestnej veci vedenej pod ČVS: PPZ- 8I/NKA-PZ-ST-2018 (v ktorom je podaná aj táto sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy), vypočutia „pôvodne obvinených“ osôb, pričom medzi tieto osoby som demonštratívne zaradil osobu [REDACTED], z čoho nepochybne vyplýva záver, že som sa domáhal vypočutia osôb 1/ [REDACTED], 2/ [REDACTED], 3/ [REDACTED], 4/ [REDACTED], 5/ [REDACTED], 6/ [REDACTED], 7/ [REDACTED], 8/ [REDACTED], 9/ [REDACTED], a to v procesnom postavení svedkov. Špeciálny prokurátor mi na takto formulovanú námietku odpovedal nasledovne: „Pokiaľ ide o námietku nutnosti vypočuť obvinených ako svedkov treba uviesť, že v danej trestnej veci, v ktorej majú osoby, voči ktorým bolo trestné stíhanie zastavené, procesné postavenie obvinených, nebol žiadny dôvod na ich vypočutie v procesnom postavení svedkov. Navyše, takýto procesný postup by

odporoval zákonu. Podotýkam, že možnosť vypočutia vyššie uvedených obvinených ako svedkov v trestnej veci, z ktorej bolo konanie voči ním vylúčené na samostatné konanie (sp. zn. ČVS: PPZ-939/NKA-PZ-ST-2015), nie je ničím dotknuté. Z odpovede špeciálneho prokurátora nepochybne vyplýva záver, že špeciálny prokurátor nemal pred vydaním napadnutého uznesenia riadne naštudovanú moju sťažnosť a teda o mojej sťažnosti ani riadne (ústavne konformným spôsobom) konať nemohol a ani nekonal.“»

7. S odkazom na prezentovanú argumentáciu sťažovateľ ústavnému súdu navrhuje, aby rozhodol o jeho sťažnosti nálezom, ktorým by vyslovil porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny namietaným uznesením úradu špeciálnej prokuratúry, zrušil namietané uznesenie a vrátil vec sťažovateľa úradu špeciálnej prokuratúry na nové konanie a priznal mu tiež náhradu trov právneho zastúpenia.

8. Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti 21. januára 2018 vyjadril zástupca Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“), ktorý vo svojom stanovisku uviedol okrem iného túto relevantnú argumentáciu:

„K porušeniu práv sťažovateľa

30. V posudzovanom konaní generálna prokuratúra zastáva názor, že sťažovateľ v konaní realizoval všetky mu zákonom dané procesné práva s výnimkou práva vyplývajúceho z ustanovenia § 208 ods. 1 Trestného poriadku. Prokurátorka, ktorej bol predložený vyšetrovací spis s návrhom na vydanie uznesenia o zastavení trestného stíhania, posúdila, že uvedené procesné pochybenie vyšetrovateľa nie je takým závažným dôvodom, v dôsledku ktorého by bolo nevyhnutné vrátiť vec vyšetrovateľovi na doplnenie vyšetrovania. Práve týmto vrátením, teda realizáciou procesného práva sťažovateľa, by došlo k ďalšiemu predĺženiu právnej neistoty dvoch obvinených, u ktorých dôkazy plne nasvedčovali tomu, že nie sú páchatelmi trestnej činnosti. Správnosť postupu prokurátorky podporuje i jej povinnosť v každom štádiu trestného stíhania skúmať trvanie dôvodov obvinenia a v prípade ich zániku bezodkladne rozhodnúť o tomto obvinení. Je potrebné zvýrazniť, že prokurátor musí dbať nielen o zachovanie práv poškodených, ale v prvom rade osoby obvinenej.

31. Okrem uvedeného treba zdôrazniť, že poškodený nebol/nie je subjektom adhézneho konania, nakoľko mu pokusom obzvlášť závažného zločinu podvodu nevznikla

žiadna škoda. Inak by sa to už prejavilo v trestnom konaní vedenom voči odsúdenému ■■■■■ Neopomenuteľnou skutočnosťou práve v tomto konaní je fakt, že trestné stíhanie ďalších deviatich osôb naďalej prebieha a v týchto konaniach má sťažovateľ postavenie poškodeného s plným uplatnením svojich práv.

32. V tejto súvislosti generálna prokuratúra dáva do pozornosti, že spravodlivosť trestného konania sa posudzuje ako celok. I keby bolo zistené, že niektoré čiastkové ustanovenie Trestného poriadku bolo porušené, nemusí ústavný súd vždy korigovať priebeh trestného konania, ak takéto porušenie obyčajného práva nedosahuje ústavnoprávnu dimenziu. Máme tak za to, že porušením práva poškodeného, ktorý si neuplatnil adhézný nárok, na oboznámenie s výsledkami vyšetrovania nie je takej kvality, akú si vyžaduje čl. 46 ods. 1 ústavy.

33. Uznesenie špeciálneho prokurátora, respektíve jeho odôvodnenie by mohlo prima facie vyvolávať dojem o porušení práva na riadne odôvodnenie v dôsledku absencie plných odpovedí na argumenty sťažovateľa, ktoré navyše v sťažnosti zmätočne formuloval. Odôvodnenie napádaného uznesenia však nemožno vyhodnocovať izolovane, ale v kontexte uznesenia prokurátorky úradu špeciálnej prokuratúry, ako aj upovedomenia generálneho prokurátora v konaní podľa § 363 až 367 Trestného poriadku. Aj generálny prokurátor jasne uviedol, že výsluchy ostatných spoluobvinených v procesnom postavení svedkov vo vylúčenej trestnej veci, t. j. vo veci obvinených ■■■■■ a ■■■■■ by na dôkaznej situácii nič nezmenili. Z procesného hľadiska je treba zvýrazniť, že každý takýto úkon by musel byť realizovaný prostredníctvom právnej pomoci, pričom jeho výsledok by bol neistý. Vypočúvané osoby disponujú právom odmietnuť vypovedať, čo v podobných prípadoch takéto osoby aj často využívajú. Týmito úkonmi by neistota obvinených nedôvodne pokračovala. Špeciálny prokurátor sa tak sťažnosťou sťažovateľa zaoberal v primeranom rozsahu, ktorý nevykazuje žiadne znaky jeho svojvôle.

5. Záver

34. Z týchto dôvodov generálna prokuratúra navrhuje, aby ústavný súd vyslovil, že k porušeniu práv sťažovateľa, ktorý si ako poškodený v trestnom konaní neuplatnil adhézný nárok, nedošlo. Súčasne oznamujem, že netrvám na ústnom pojednávaní. K vyjadreniu pripájam požadované spisy.“

9. Zástupca generálnej prokuratúry v závere svojho vyjadrenia uviedol, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania vo veci samej v zmysle § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

10. Argumentáciu k vyjadreniu generálnej prokuratúry formulovala právna zástupkyňa sťažovateľa v podaní doručenom ústavnému súdu 12. septembra 2018, v ktorom okrem iného uviedla túto relevantnú argumentáciu:

«V danom prípade nie je možné ani primerane aplikovať rozhodnutia sp. zn. III. ÚS 254/2010 a III. ÚS 540/2015, na ktoré poukazuje generálna prokuratúra v bode č. 29 na str. č. 7 svojho písomného vyjadrenia. Generálna prokuratúra poukazom na tieto rozhodnutia ústavného súdu vyslovuje vo svojom vyjadrení nesprávny záver, že poškodený v trestnom konaní, ak si riadne neuplatnil nárok na náhradu škody, nemôže podľa čl. 127 ods. 1 ústavy účinne namietať žiadne z porušení svojich práv uvedených v Trestnom poriadku, pretože nemôže byť takýmto odopretím práv porušené právo na inú právnu ochranu podľa ustanovenia čl. 46 ods. 1 ústavy. Takýto záver však z vyššie označených rozhodnutí ústavného súdu (na ktoré generálna prokuratúra vo svojom vyjadrení poukazuje) vôbec nevyplýva. Z týchto rozhodnutí ústavného súdu vyplýva výlučne ten záver, že ak si poškodený v trestnom konaní neuplatnil v trestnom konaní nárok na náhradu škody, nemôže (v nadväznosti na čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 48 ústavy) účinne namietať porušenie tých práv a nemôže sa účinne domáhať tých záruk, ktorým poskytuje ochranu čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“). Ušlo pritom zrejme pozornosti generálnej prokuratúry, že v danom prípade nie je namietané porušenie práva či záruky chránených Dohovorom, ale porušenie práva, ktoré chráni priamo čl. 46 ods. 1 ústavy v nadväznosti na čl. 36 ods. 1 Listiny. Rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 254/2010 a III. ÚS 540/2015 sa teda na náš prípad nevzťahujú a nie je možné ich na našu vec primerane aplikovať. Tiež je potrebné zdôrazniť, že v konaní o vyššie označených rozhodnutiach ústavný súd konal o namietaných porušeníach práv, ktoré nie sú expressis verbis vyjadrené v Trestnom poriadku, ale mali by (podľa názoru sťažovateľov) nepriamo vyplývať z čl. 6 Dohovoru. V našom prípade však namietame porušenie práv,

ktoré sú *expressis verbis* uvedené v slovenskom zákone, konkrétne v ustanovení § 208 ods. 1 Trestného poriadku, pričom nielen vzhľadom na závažnosť vyšetrowaného trestného činu ale aj vzhľadom na svojvôľu pri neaplikovaní tohto ustanovenia § 208 ods. 1 Trestného poriadku vyšetrowateľom a pri ignorácii tohto nezákonného postupu vyšetrowateľa dozorujúcou prokurátorkou a špeciálnym prokurátorom pri vydaní napadnutého uznesenia, sa domnievam, že v danom prípade je nevyhnutné takémuto porušovaniu práv poškodeného poskytnúť ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a tiež aj podľa čl. 36 ods. 1 Listiny a to bez ohľadu na skutočnosť, či si uplatnil nárok na náhradu škody alebo si takýto nárok v trestnom konaní neuplatnil.

Ak by sme prijali ako správnu argumentáciu generálnej prokuratúry z bodu č. 29 na str. č. 7 ich písomného vyjadrenia o použiteľnosti rozhodnutí ústavného súdu sp. zn. III. US 254/2010 a III. ÚS 540/2015 na všetky situácie týkajúce sa všetkých poškodených v trestnom konaní, potom by to vo všeobecnosti znamenalo, že na Slovensku budú môcť byť svojvoľne porušované zo strany štátnych orgánov a svojvoľne aplikované či neaplikované zo strany štátnych orgánov akékoľvek zákonné práva, pokiaľ im nebude poskytovať ochranu Dohovor. Takýto nesprávny názor je o to závažnejší, že ho vyslovila generálna prokuratúra, teda orgán, ktorý má, paradoxne, vykonávať dozor nad ochranou zákonnosti. Zároveň je až alarmujúce, že práve tento „ochranca zákonnosti“ takýto nesprávny názor nielen vyslovil, ale aj takýto nezákonný postup aplikoval a obhajuje ho. Akceptácia takéhoto názoru a postupu by viedla k nekontrolovanej svojvôli štátnych orgánov pri aplikácii všetkých zákonných práv, ktorým neposkytuje ochranu Dohovor, a preto sa domnievam, že ústavný súd by mal voči takýmto konaniam štátnych orgánov poskytnúť ústavnú ochranu.

Bez pochyby je pri posudzovaní tejto problematiky potrebné vziať do úvahy aj ustanovenie čl. 154c ods. 1 ústavy, z ktorého nepriamo vyplýva, že ak právny poriadok Slovenskej republiky zabezpečuje väčší rozsah ústavných práv a slobôd ako Dohovor, je potrebné aplikovať ustanovenia právneho poriadku Slovenskej republiky.

V tomto smere však uvádzam, že nárok na náhradu škody vyplývajúci z vykonávaného vyšetrowania už riadne uplatňujem v civilnom súdnom konaní a k jeho uplatneniu došlo ešte pred tým, ako bolo v predmetnej veci začaté trestné stíhanie, teda ešte predtým, ako som sa dozvedel o prebiehajúcim trestnom konaní. Zároveň je potrebné uviesť, že porušením ustanovenia § 208 ods. 1 Trestného poriadku mi bolo odňaté aj moje

právo uplatniť si nárok na náhradu škody v príslušnom trestnom konaní kedykoľvek do skončenia vyšetrovania tak, ako mi to umožňuje Trestný poriadok (viď § 46 ods. 3), čím taktiež došlo k porušeniu môjho práva na inú právnu ochranu v zmysle ustanovenia čl. 46 ods. 1 ústavy. Aj z toho dôvodu teda nie je možné na môj prípad aplikovať vyššie uvedené rozhodnutia ústavného súdu.

Druhou problematikou, ktorej sa generálna prokuratúra vo svojom vyjadrení venovala, bola problematika nedostatočného odôvodnenia napadnutého uznesenia špeciálneho prokurátora.

Generálna prokuratúra v bode č. 33 na str. č. 8 svojho písomného vyjadrenia priznala, že napadnuté uznesenie neobsahuje plné odpovede na moje sťažnostné argumenty a z tohto dôvodu „vyvoláva dojem o porušení práva na riadne odôvodnenie rozhodnutia“. Generálna prokuratúra k tejto skutočnosti uvádza, že napadnuté uznesenie je však potrebné hodnotiť „v kontexte uznesenia prokurátorky úradu špeciálnej prokuratúry, ako aj upovedomenia generálneho prokurátora v konaní podľa § 363 až 367 Trestného poriadku“.

S uvedeným názorom sa nie je možné stotožniť, nakoľko vydanie uznesenia prokurátorky úradu špeciálnej prokuratúry časovo predchádzalo podaniu mojich sťažnostných dôvodov a teda logicky vo vzťahu k odpovediam na moje sťažnostné dôvody ani nemohlo v žiadnom prípade dopĺňať nedostatočnú argumentáciu napadnutého uznesenia špeciálneho prokurátora a aj keď je trestné konanie tzv. nápravovým konaní, nemohla tento nedostatok odstrániť ani následná odpoveď generálneho prokurátora v rámci mimoriadneho opravného prostriedku, pretože by tým došlo k popretiu podstaty mimoriadneho opravného prostriedku, v rámci ktorého sa skúmajú a konštatujú pochybenia príslušných orgánov v rámci riadneho konania, pričom sa nenapravujú pochybenia tohto riadneho konania, pretože by tým bolo odňaté moje právo namietat' voči takémuto spôsobu vybavenia mojich sťažnostných dôvodov a vyjadriť sa k nemu, keďže napríklad ústavný súd už neskúma a nehodnotí skutkový stav a nie je ďalším opravným orgánom všeobecných súdov. Takéto konanie generálneho prokurátora by bolo v rozpore s čl. 46 ods. 1 ústavy, teda by došlo k porušeniu môjho práva na inú právnu ochranu.

Nad mieru týchto skutočností je potrebné uviesť, že generálny prokurátor vo svojej odpovedi v podstate iba zopakoval nesprávnu argumentáciu špeciálneho prokurátora, ktorá

bola uvedená v napadnutom uznesení, pričom generálny prokurátor vo vzťahu k porušeniu ustanovenia § 208 ods. 1 Trestného poriadku nepoužil argumentáciu totožnú s argumentáciou uvedenou generálnou prokuratúrou v ich vyjadrení zo dňa 9. augusta 2018 č. 2 GÚp 10/18/1000.

Generálna prokuratúra ďalej vo svojom vyjadrení vo vzťahu k arbitrárnosti napadnutého uznesenia uviedla, že som vraj moje sťažnostné dôvody formuloval zmätočne, pričom poukázala na moju žiadosť, aby „boli v prislúchajúcom procesnom postavení svedkov vypočutí pôvodní obvinení“. K uvedenej argumentácii generálnej prokuratúry je potrebné uviesť, že generálna prokuratúra účelovo vyňala určitú časť argumentácie, pričom z celého odseku prislúchajúceho k tejto citácii je nepochybne jasné, koho a z akých dôvodov som žiadal vypočuť v procesnom postavení svedkov, čo napokon bez akýchkoľvek problémov pochopil aj generálny prokurátor a teda je zrejmé, že špeciálny prokurátor skutočne nedôsledne naštudoval moju sťažnosť a nesprávne ju vybavil.

Záverom môjho stanoviska k vyjadreniu generálnej prokuratúry uvádzam, že k nesprávnej argumentácii špeciálneho prokurátora o tom, že prokurátor je povinný zastaviť trestné stíhanie ihneď potom, ako existujú dôvody na takýto postup, generálna prokuratúra doplnila, že prokurátor má takto postupovať bezodkladne. Upozorňujem na skutočnosť, že ani táto argumentácia generálnej prokuratúry nie je správna, keďže Trestný poriadok v ustanovení § 215 Trestného poriadku neobsahuje ani pojem ihneď a ani pojem bezodkladne. Navyše uvádzam, že v predchádzajúcich podaniach som už podrobne a opakovane zdôvodnil, prečo neboli splnené zákonné a to tak formálne ako ani materiálne podmienky na postup v zmysle ustanovenia § 215 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (viď napr. str. č. 6 mojej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy).

Argumentácia generálneho prokurátora o tom, že „výsluch ostatných spoluobvinených v procesnom postavení svedkov vo vylúčenej trestnej veci. t. j. vo veci obvinených [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] by na dôkaznej situácii nič nezmenili“ a že tieto osoby často využívajú v takýchto situáciách právo odmietnuť vypovedať a preto by výsledok ich výsluchu bol neistý, je absolútne svojvoľnou špekuláciou generálneho prokurátora, ktorá nadväzuje na svojvoľné vyjadrenia špeciálneho prokurátora vysloveného v tejto veci v napadnutom uznesení.

Na základe všetkých vyššie uvedených skutočností zotrávam v plnom rozsahu na argumentácii, ktorú som vyslovil v podanej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy zo dňa 09.04.2018 a zotrávam aj na tam uvedenom petite.»

11. Právna zástupkyňa sťažovateľa zároveň oznámila, že sťažovateľ súhlasí s prejednaním jeho sťažnosti v konaní pred ústavným súdom bez nariadenia ústneho pojednávania.

12. Ústavnému súdu bolo 13. augusta 2018 doručené podanie [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom Mgr. Michalom Kičom, advokátska kancelária, Bajkalská 21/A, Bratislava, označené ako „návrh na postup podľa § 51 ods. 2 ZoÚS“, v ktorom navrhol ústavnému súdu postup podľa § 51 ods. 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ak ústavný súd na predbežnom prerokovaní prijme sťažnosť na ďalšie konanie a povaha veci to vyžaduje, vhodným spôsobom upovedomí o podanej sťažnosti fyzickú osobu alebo právnickú osobu, ktorá je alebo bola účastníkom konania pred orgánom verejnej moci, v ktorom bolo vydané právoplatné rozhodnutie, prijaté opatrenie alebo vykonaný iný zásah, ktorým malo dôjsť k porušeniu základných práv a slobôd sťažovateľa. Osoba upovedomená podľa predchádzajúcej vety má právo vyjadriť sa k sťažnosti v lehote určenej ústavným súdom. Ústavný súd vzhľadom na situáciu, keď sú relevantné skutkové okolnosti prejednávanej veci sťažovateľa dostatočne zrejmé zo spisového materiálu týkajúceho sa prejednávanej veci, ako aj z vyjadrení sťažovateľa a odporcu, nepovažoval postup podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde za potrebný a z tohto dôvodu podanému návrhu nevyhoviel.

13. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami, ako aj obsahom súvisiaceho spisu dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

14. Z obsahu sťažnosti a jej príloh, z vyjadrení odporcu a sťažovateľa, ako aj z obsahu príslušných rozhodnutí vyplýva, že sťažovateľ je poškodeným vo veci trestného činu podvodu podľa ustanovení § 221 ods. 1, ods. 3 písm. c) a ods. 4 písm. a) Trestného

zákona spáchaného v súbehu s ďalšími trestnými činmi, kde v rámci vedeného trestného konania bol jeden páchatel' v predmetnej veci už právoplatne odsúdený. Následne tento odsúdený inicioval podaním trestného oznámenia trestné stíhanie proti ďalším osobám, ktoré označil ako spolupáchateľov trestného činu. Na základe uvedeného trestného oznámenia bolo vyšetrovateľom prezídia Policajného zboru vo veci vznesené obvinenie jedenástim osobám, kde trestné stíhanie ôsmich osôb (občanov Českej republiky) bolo vylúčené na samostatné trestné stíhanie, ktoré bolo následne odovzdané a prevzaté Českou republikou. Trestné stíhanie ďalších dvoch obvinených bolo tiež vylúčené na samostatné konanie, v ktorom na základe návrhu vyšetrovateľa prezídia Policajného zboru prokurátor úradu špeciálnej prokuratúry vydal uznesenie o zastavení trestného stíhania s odôvodnením, že je nepochybné, že títo dvaja obvinení skutok nespáchali. Prijatiu uznesenia o zastavení trestného stíhania nepredchádzala možnosť poškodeného v zmysle § 208 ods. 1 Trestného poriadku, teda preštudovanie vyšetrovacieho spisu a podanie návrhov na doplnenie vyšetrovania. O sťažnosti sťažovateľa podanej proti uzneseniu o zastavení trestného stíhania rozhodol prokurátor úradu špeciálnej prokuratúry namietaným uznesením, ktorým sťažnosť ako nedôvodnú zamietol.

II.

15. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

16. Sťažovateľ v sťažnosti uplatnil námietku porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny namietaným uznesením úradu špeciálnej prokuratúry, ktoré nezohľadnilo jeho v sťažnosti uplatnené námietky o odňatí procesného práva poškodeného zakotveného v § 208 ods. 1 Trestného poriadku.

17. Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry uviedol, že právo fyzickej osoby na začatie trestného konania voči označenej osobe na základe podaného trestného oznámenia nepatrí medzi základné práva a slobody podľa druhej hlavy ústavy a ani ho

nemožno odvodiť z niektorého zo základných práv alebo slobôd (II. ÚS 42/00). Ústavný súd taktiež vyslovil, že «Súčasťou práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy... nie je ani oprávnenie „každého“, aby na základe jeho návrhu (podnetu) bol orgán prokuratúry povinný podať obžalobu voči označeným osobám. Takéto základné právo „každého“ nie je upravené ani v ústave, ani v Trestnom poriadku, prípadne v zákone o prokuratúre (I. ÚS 64/96, II. ÚS 42/00). Ani z čl. 6 dohovoru (pokiaľ je jeho aplikovateľnosť založená na „trestnom obvinení“ inej osoby) poškodenému nevyplýva v trestnom konaní právo na začatie a vedenie trestného stíhania proti niekomu (pozri rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva vec *Helmers v. Švédsko* z 29. 10. 1991, § 29; vec *Perez v. France* z 12. 2. 2004, § 70).

18. Ústavný súd tak zotrváva na doktríne, podľa ktorej trestné konanie predstavuje vzťah medzi páchatelom a štátom, a teda nie je ústavne zaručené právo tretej osoby (oznamovateľa, poškodeného), aby iná osoba bola stíhaná a odsúdená. Vzhľadom na uvedené zachováva ústavný súd zásadu zdržanlivosti, pokiaľ ide o preskúmavanie rozhodnutí orgánov činných v trestnom konaní prijatých v ranných fázach trestného konania.

19. Na druhej strane si je ústavný súd vedomý pozitívnej povinnosti štátu zabezpečiť ochranu základných práv dotknutých subjektov, a to aj prostredníctvom efektívneho trestného konania, resp. že v určitých situáciách možno hovoriť o účinnej ochrane (poškodených obetí trestnej činnosti) len prostredníctvom trestného práva. V tomto kontexte ústavný súd pripomína, že požiadavka efektívneho trestného konania (efektívneho vyšetrovania) predstavuje len procesnú povinnosť tzv. náležitej starostlivosti, nie však povinnosť vo vzťahu k výsledku trestného konania. Účinné vyšetrovanie tak nezaručuje žiaden konkrétny výsledok, ale len povinnosť náležitého postupu, keď príslušné orgány budú konať kompetentne a efektívne, teda tak, aby ich postup bol spôsobilý vyústiť k potrestaniu zodpovednej osoby.

20. S prihliadnutím na zásadu zdržanlivosti môže ústavný súd na podklade sťažnosti poškodeného zasiahnuť do rozhodnutia orgánu činného v trestnom konaní vydaného

v tzv. prípravnom konaní len v prípade flagrantného pochybenia orgánu činného v trestnom konaní s intenzívnymi pretrvávajúcimi následkami pre poškodeného.

21. Ústavný súd sa oboznámil s obsahom uznesenia o zastavení trestného stíhania, v ktorom prokurátor úradu špeciálnej prokuratúry konštatoval nepochybnosť zistení, že obvinení, proti ktorým bolo trestné stíhanie zastavené, predmetný skutok nespáchali. Ústavný súd je toho názoru, že v dotknutom uznesení sa prezentované právne závery opierajú o skutkové zistenia, ktoré korešpondujú vykonanému dokazovaniu. Odôvodnenie predmetného rozhodnutia nijako nesignalizuje ľubovôľu rozhodovania, keďže jasne prezentuje všetky relevantné dôkazy a ich náležité vyhodnotenie smerujúce k skutkovému záveru, že obaja obvinení nemali vedomosť o podvodnom konaní páchatel'ov trestného činu, práve naopak, boli k jeho spáchaniu zneužití.

22. Vzhľadom na okolnosti uvedené v bode 21 odôvodnenia tohto nálezu ústavný súd konštatuje, že orgány činné v trestnom konaní v globále postupovali pri vyšetrowaní trestnej činnosti tak, aby bol náležité zistený skutkový stav, teda efektívne. Ústavný súd je tak toho názoru, že z hľadiska materiálnej ochrany ústavnosti s'ťažovateľom vytýkaný nedostatok (opomenutie možnosti s'ťažovateľa ako poškodeného preštudovať vyšetrowací spis) možno kvalifikovať ako formálne pochybenie, ktoré nemalo flagrantný charakter, teda ústavnoprávnu relevanciu.

23. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd k záveru, že namietaným uznesením úradu špeciálnej prokuratúry došlo k porušeniu základného práva s'ťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, nedospel, a preto s'ťažnosti s'ťažovateľa nevyhoveli.

24. Na základe uvedených skutočností ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

25. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. februára 2019